

Zamonaviy ta'lim muhitida bo'lajak pedagoglarning kasbiy bilimlarini takomillashtirish**Manonova Maftuna Dilshod qizi***Axborot texnologiyalari va menejment universiteti magistri***ИНФОРМАЦИЯ О
СТАТЬЕ****ИСТОРИЯ СТАТЬИ:***Received: 07.04.2024**Revised: 08.04.2024**Accepted: 13.04.2024***КЛЮЧЕВЫЕ
СЛОВА:**

*Kasbiy bilimlar,
o'qituvchilar ta'limi,
zamonaviy ta'lim muhiti,
kompetensiyaga
asoslangan ta'lim,
pedagogik strategiyalar,
uzluksiz malaka oshirish,
innovatsion o'qitish
usullari.*

АБСТРАКТНЫЙ

Ushbu maqolada o'qituvchilar ta'limini takomillashtirishning turli yondashuvlari, jumladan, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, raqamli integratsiya, innovatsion pedagogik strategiyalar va uzluksiz kasbiy rivojlanish usullari o'rganiladi. Zamonaviy ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy bilimlarini oshirish yuqori sifatli o'qitish va ta'lim natijalarini ta'minlash muhim ahamiyatga ega ekanligi, zamonaviy ta'lim muammolarini hal qilish uchun moslashuvchan ta'lim usullari va umrbod ta'lim zarurligini ta'kidlanadi.

Kirish: Ta'lim jamiyat taraqqiyotining ustuvor asosi bo'lib, kelajak avlodni shakllantirishda o'qituvchilar asosiy rol o'ynaydi. Tez rivojlanayotgan ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilar nafaqat nazariy bilimlarni, balki o'quvchilarning turli ehtiyojlarini qondirish uchun amaliy ko'nikmalarni ham egallashlari kerak. Zamonaviy sinflar moslashuvchan, texnologiyani yaxshi biladigan va o'qitishning innovatsion strategiyalarini amalga oshirishga qodir bo'lgan o'qituvchilarni talab qiladi.

Kasbiy bilimlarni rivojlantirish rasmiy ta'limdan tashqari davom etadigan uzluksiz jarayondir. U pedagogik kompetensiyalarni, raqamli savodxonlikni, tanqidiy fikrlashni va sinfni boshqarish ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Yangi texnologiyalar, ta'lim islohotlari va talabalarga yo'naltirilgan metodologiyalar integratsiyasi bilan kelajakdagi o'qituvchilarni muvaffaqiyatga erishish uchun zarur vositalar bilan jihozlash uchun o'qituvchilarni tayyorlash dasturlarida rivojlantirilishi kerak.

Xozirgi kunga kelib texnologiyaning jadal rivojlanishi va globallashtirish ta'lim darajasini sezilarli tarzda o'zgardi, bu esa o'qituvchilarni tayyorlashga yanada dinamik va moslashuvchan yondashuvni talab qiladi. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy bilimlari oshirish endi an'anaviy pedagogik nazariyalar bilan chegaralanib qolmay o'rniga endi raqamli savodxonlikni, innovatsion o'qitish strategiyalarini, psixologik kompetensiyani va

fanlararo tajribalarni mukammal tarzda egallashni o'z ichiga oladi. o'qituvchilarning kasbiy kompetentsiyalari o'quvchilarning muvaffaqiyatiga bevosita ta'sir qiladi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bo'lajak pedagoglarning kasbiy bilimlarini oshirish zamonaviy ta'lim tizimlari barqarorligi va sifatini ta'minlashning asosiy shartidir.

Kompetentsiyaga asoslangan ta'lim o'qituvchilarni tayyorlashning samarali modeli sifatida mashhur bo'lib, an'anaviy bilimlarni saqlashdan ko'ra ko'nikmalarni egallashga asosiy urg'uni bermoqda. O'qituvchilarning ta'limi ko'proq amaliyotga yo'naltirilgan va moslashuvchan ta'lim tizimiga o'tkazish zarurligi ta'kidlanib kelmoqda.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili: O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoev Sh.M. "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" asarida ta'lim tizimidagi islohotlarning ustuvor yo'nalishlari, xususan, pedagoglarning malakasini oshirish va ularning zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini shakllantirish bo'yicha davlat siyosati bayon etilgan. Asarda ta'lim muassasalarining moddiy texnik bazasini mustahkamlash va axborot resurslar bilan ta'minlash muhimligi alohida ta'kidlangan.

Jonassen D.H. "Texnologiya bilan modellash: kontseptsiyani o'zgartirish uchun aql vositalari." Ushbu tadqiqot innovatsion texnologiyalarning ta'lim jarayoniga ta'siri, raqamli vositalardan foydalanish orqali o'quvchilar va o'qituvchilarning ijodiy va tanqidiy tafakkurini rivojlantirish metodlari haqida batafsil ma'lumot beradi. Bu asar oliy ta'lim tashkilotlarida zamonaviy o'qitish metodlarini joriy etishda asosiy nazariy manbalardan biri hisoblanadi.

Maksudov R. "Elektron ta'lim muhitida pedagogik texnologiyalardan foydalanish." Muallif elektron ta'lim muhitini shakllantirish va uning pedagogik jarayondagi o'rnini tahlil qiladi. Tadqiqotda ta'lim resurslarini yaratish, ulardan foydalanish metodikasi va axborot ta'lim muhitini rivojlantirish bo'yicha muhim tavsiyalar berilgan.

Tahlil va natijalar: Oliy ta'lim tashkilotlarida pedagoglarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalarining roli nihoyatda muhim. Shuningdek, axborot ta'lim muhitini yaratish, axborot resurslarini ishlab chiqish va ularni ta'lim jarayoniga joriy etish masalalari ta'lim sifatini oshirishning ustuvor yo'nalishlari hisoblanadi.

Prezident Shavkat Mirziyoyev ham ta'lim tizimidagi islohotlarni chuqurlashtirish, pedagoglarning zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash malakasini oshirish va jahon ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish muhimligini alohida ta'kidlab o'tgan. Tahlil qilingan adabiyotlar shuni ko'rsatadiki, pedagoglar nafaqat o'z sohalari bo'yicha mutaxassis bo'lishi, balki innovatsion texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalariga ham ega bo'lishi zarur.

Shu bois, pedagog kadrlarning intellektual salohiyatini oshirish, ularning ta'lim jarayonida axborot resurslari va innovatsion texnologiyalardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish bo'yicha ilmiy izlanishlar davom etishi lozim. Raqamli texnologiyalarni ta'lim tizimiga keng joriy etish pedagogik jarayonning samaradorligini oshirish bilan birga, zamonaviy jamiyat talablariga mos keladigan, raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Bundan tashqari, uzluksiz kasbiy rivojlanish samarali o'qitishning asosiga aylanib bormoqda. Xozirgi kunga kelib olib borilayotgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, doimiy ta'lim va rivojlanish dasturlarida qatnashadigan o'qituvchilar faqat boshlang'ich ta'limga

=====

tayanadiganlarga nisbatan o'zlarining ta'lim samaradorligini sezilarli tarzda oshirib borishmoqda.

Hozirgi kunda dunyoda ta'lim sohasini zamonaviylashtirish, raqamlashtirishda yetakchi o'rinni egallab bormoqda. Bu borada mamlakatimizda ham ta'lim sohasini tizimli isloh qilishning ustuvor yo'nalishlarini aniqlash, zamonaviy bilim va yuksak ma'naviy-axloqiy fazilatlariga ega bo'lish, mustaqil va zamonaviy fikrlaydigan yuqori bilimli va malakali kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan ustuvor bosqichga ko'tarish, oliy ta'limni modernizatsiya qilish, ilg'or ta'lim texnologiyalarga asoslangan holda ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 19-oktyabrdagi PF-5847-sonli "O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi Farmoni qabul qilindi.

Zamonaviy O'zbekistonning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishi, turli xil kasb mutaxassislarini tayyorlashga yangi talablarni belgilaydi, bu esa malakali kadrlar tayyorlashda oliy ta'lim tizimi belgilangan maqsadlarga erishish uchun usul hamda vositalarni optimallashtirish asosida jahon standartlariga mos standartlarni ishlab chiqishni taqozo qiladi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ta'lim tizimi, xususan, oliy ta'lim sifatini oshirish va pedagoglarning malakasini muntazam ravishda takomillashtirish masalasiga alohida e'tibor qaratib kelmoqda. Prezidentimiz o'z chiqishlarida ta'lim jarayonini zamonaviy innovatsion texnologiyalar bilan boyitish, axborot kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish hamda xalqaro tajribalarni o'rganish zarurligini ta'kidlab o'tadilar. Ayniqsa, "Ta'lim va ilm-fan – buyuk kelajagimizning poydevori" ekanini qayd etib, pedagoglarning malakasini oshirish va ularning intellektual salohiyatini rivojlantirish borasidagi islohotlar doimiy e'tiborda bo'lishi lozimligini ta'kidlaydi. Shavkat Mirziyoyevning fikricha, bugungi kunda ta'lim sohasi ilg'or texnologiyalar bilan uyg'un holda rivojlanishi kerak va bu borada pedagoglar doimiy o'rganish va o'z ustida ishlash tamoyiliga amal qilishi zarur.

O'zbekiston Respublikada ta'lim tizimini mustahkamlash, uni zamon talablari bilan uyg'unlashtirishga katta ahamiyat qaratilmoqda. Buning uchun mutaxassis kadrlarni puxta tayyorlash, ta'lim va tarbiya berish tizimi islohatlar talablari bilan chambarchas bog'langan bo'lishi muhim ahamiyat kasb etadi. Zamon talablariga javob bera oladigan mutaxassis kadrlarni puxta tayyorlash, davlat talablari standarti asosida ta'lim va barcha tarkibiy tuzilmalarini takomillashtirib borish oldimizda turgan dolzarb masalalardan biridir.

Oliy ta'lim tizimidagi pedagoglarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan, raqamli ta'lim resurslari, masofaviy ta'lim platformalari va zamonaviy pedagogik metodlardan foydalanish orqali o'qituvchilarning bilim va ko'nikmalari oshirilmoqda.

Respublikamizda ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar natijasida axborot ta'lim muhitining shakllanishi, interaktiv o'quv resurslarining yaratilishi va ularning ta'lim jarayoniga joriy etilishi o'qituvchilarning ham, o'qituvchilarning ham ilmiy intellektual salohiyatini oshirishga xizmat qilmoqda. Ayniqsa, ochiq ta'lim platformalari va elektron kutubxonalar orqali jahon ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda.

Yuqori ta'lim muassasalari ustozlarini qayta o'qitish va malakasini oshirish darslarida turli mutaxassislik vakillarining aqliy qobiliyatini rivojlantirish, dunyoqarashlarini

=====

kengaytirishda ularni zamonaviy o'quv usullari bilan yaqindan tanishtirish katta ahamiyat kasb etadi. Yurtimizda o'qish jarayonining moddiy texnik bazasini mustahkamlash borasida amalga oshirilayotgan o'zgarishlar natijasida axborot ma'rifat muhiti shakllantirilishi, bilim manbalarini yaratish, ularni o'qitish tizimida qo'llash usullarini takomillashtirish, talabalar hamda murabbiylarning xalqaro o'quv resurslaridan foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda.

O'qitish jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalanishning yana bir ahamiyatli tomoni – bu o'quvchilarning ma'lumotlar xavfsizligini ta'minlashdir. Internetdan foydalanish imkoniyati ortib borayotgan sari, o'quvchilarga kiberxavfsizlik, shaxsiy ma'lumotlarni muhofaza qilish va zararli mazmundan himoyalash bo'yicha ko'nikmalarni shakllantirish lozim. Bu esa faqatgina kompyuter fanlarida emas, balki barcha yo'nalishlarda raqamli texnologiyalarning to'g'ri qo'llanishiga e'tibor berish muhimligini anglatadi.

Xulosa

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari pedagoglarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish jarayoni ta'lim sifatini oshirishning eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Turli ixtisoslikdagi o'qituvchilarning intellektual salohiyatini rivojlantirish va ularning dunyoqarashini kengaytirish, ayniqsa, innovatsion ta'lim texnologiyalari bilan yaqindan tanishtirish muhim ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy ta'lim tizimi o'qituvchilardan faqatgina o'z fanini mukammal bilish bilan cheklanib qolmaslikni, balki yangi pedagogik yondashuvlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish ko'nikmalarini ham talab qiladi.

Respublikamizda ta'lim tizimini isloh qilish, uning moddiy, texnik bazasini mustahkamlash va zamonaviy axborot, ta'lim muhitini yaratish bo'yicha olib borilayotgan islohotlar nafaqat o'quv jarayonining samaradorligini oshirishga, balki butun ta'lim tizimini rivojlantirishga xizmat qilmoqda. Ushbu islohotlar doirasida ta'lim jarayonida axborot resurslarini ishlab chiqish, ularni o'quv jarayoniga tatbiq etish hamda pedagoglarning ushbu texnologiyalarni samarali qo'llay olish malakasini oshirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Axborot kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim tizimiga jadal kirib kelishi o'qituvchilarga yangi imkoniyatlar eshigini ochib berayotgani shubhasiz. Elektron ta'lim platformalari, raqamli kutubxonalar, masofaviy o'qitish tizimlari va virtual laboratoriyalar pedagoglarning nafaqat o'z bilimlarini boyitishiga, balki o'quvchilarga ham yanada samarali va interaktiv ta'lim berishiga yordam bermoqda. Ayniqsa, jahon ta'lim resurslaridan keng foydalanish imkoniyatining yaratilishi o'qituvchilar va o'quvchilarning bilim doirasini kengaytirish va global ta'lim maydoniga integratsiyalashuviga xizmat qilmoqda.

Ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish uchun ta'lim texnologiyalarini o'zlashtirish va ularni pedagogik faoliyatga tatbiq etish muhim masala hisoblanadi. Innovatsion ta'lim texnologiyalaridan samarali foydalanish orqali o'quv jarayonini nafaqat qiziqarli, balki samarali ham bo'lishi mumkinligini ta'minlaydi. O'qituvchilarning malakasini oshirish kurslari ularning zamonaviy texnologiyalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish, o'quvchilarga interaktiv va axborotga boy ta'lim berish imkonini yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, oliy ta'lim muassasalari pedagoglarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishga qaratilgan sa'y harakatlar ta'lim sifatini oshirishda asosiy

omillardan biri hisoblanadi. Respublikamizda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar pedagoglarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, axborot ta'lim muhitini shakllantirish va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan. Bunday o'zgarishlar natijasida ta'lim jarayoni samaradorligi oshib, o'quvchilarning intellektual rivojlanishiga katta hissa qo'shiladi. Kelajakda ham pedagoglarning malakasini oshirish va zamonaviy texnologiyalarni ta'lim jarayoniga integratsiyalash borasida izchil ishlar amalga oshirilishi lozim. Faqat shu yo'l bilan biz global ta'lim maydonida raqobatbardosh mutaxassislarni tayyorlashga erishamiz.

Adabiyotlar:

1. Mirziyoev Sh.M. "Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz" (2017)
2. O'zbekiston respublikasi prezidentining 2019-yil 19-oktyabrdagi PF-5847- sonli "O'zbekiston respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi farmoni.
3. Burxanova Shaxzoda, Burxonov Sherzod, Kulanov Ikrom, Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyalarini takomillashtirish Toshkent "STARS International University" 2022
4. G.Djurayeva. "Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish" moduli bo'yicha O'quv-uslubiy majmua. Toshkent – 2024
5. Kayumova N.A. "Elektron ta'lim muhitida bo'lajak informatika o'qituvchilarini integrativ yondashuv asosida tayyorlash metodikasini takomillashtirish" T. 2022. - 315 b. 2022/3/29.
6. Jonassen D.H. "Modeling with Technology: Mindtools for Conceptual Change" (2006)
7. Maksudov R. "Elektron ta'lim muhitida pedagogik texnologiyalardan foydalanish" (2019)